

ARVAMUS

ARVAMUSED, AJALEHT@LOUNAPOSTIMEES.EE, TEL 513 0965

Mida teha karudega?

Kui Valgas juhtusid 29. juunil inimesed nägema kaht karu ringi tatsamas, oli elevust palju, sest mõmmide sattumine isegi väikelinna äärealadele ületab Eestis igal juhul uudisekümme.

Nagu nüüd teame, ei ole Pihkva kandist siia sammuud noorkarud Polja ja Proša sugugi tagasihoidlikud ega ka kuigi kartlikud. Juuli jooksul on nad end mitmel pulul pildile pressinud. Mis mõistagi toob huulile küsimuse: kas karude elamine inimeste tiheastuses piirimal ja sissetungid inimeste territooriumile on Valgamaa uus normaalus?

Loomade sattumine asulasse, mida võime ju loomariigi termineid kasutades inimeste märgistatud territooriumiks nimetada, pole aga kuigi haruldane.

Erinevalt põdravasiikast või rebasekutsikast, on karu ikkagi ohtlik kiskja.

Tõsi, karudega on lood natuke teised, sest erinevalt põdravasiikast või rebasekutsikast on karu ikkagi ohtlik kiskja. Ja kuigi asjatundjad kinnitavad, et tegelikult kardab karu inimest rohkemgi, on vaevalt kuigipalju neid, kes tahaks seda öuele tulnud karu puhul kontrollida. Aga kui nad ikkagi ei karda ja hoopis ründavad? Kas rünnak oli sealjuures mõeldud enesekaitseks, pole tagantjärele küllap enam oluline.

Sestap on mõistetav jahimeeste ettepanek, et need kaks karu oleks mõistlik maha lasta, enne kui midagi hirmsat juhtub. Paistab ju, et nende uinutamine ja kaugemale metsa jätmine ei pruugi tulemust anda: inimasustusest kergemini leitav toidupoolis loob lihtsama elu maitses suhu saanud *ursus arctos*'i varem hiljem *homo sapiens*'i juurde tagasi. Et Venemaal lahti pääsetud Poljal ja Prošal on inimestega lihtsalt juba varem kogenuki, siis vaevalt neid enam inimpeglilikuks ümber õpetada annab.

Head alternatiivi loomade mahalaskmisele ei näi olevat. Loomulikult on sellest kahju. Inimese hooga võib süüdistada metsade lagerajajaid, et need on mõmmikutelt elupaiga ära võtnud, kuid see ei lahenda probleemi – ohtu, et inimesega mingil määral ära harjunud kaks karu võivad rünnata inimest tema enda keskkonnas. Ka inimesel on õigus kaitsta oma territooriumi.

Loodan muidugi, et karud kaovad sama järsku padrikusse tagasi, nagu nad sealt välja flumslid, ja elavad traditsioonilist karuelu. Loomad pole ju praeguses olukorras süüdi.

Inimestel tuleks aga üle vaadata, kas nende jäätmemajandus on ikka metsloomakindl. Vahest on meie jäätmetes peituv rikkalik toiduvalik lageratiga võrreldes suuremgi põhjus, miks karud õuele riigivad. Õunaaiaid maha sadanud ubinaid nosivad metskitsed või jäätmehunnikus sortiv rebane pole midagi haruldast. Niiid regid kaks karu lihtsalt sama asja.

JAAK AAB, RIIGIHALDUSE MINISTER (KESKERAKOND)

Valitsuse liige selgitab, miks peaks igas maakonnakeskuses olema riigimaja ja kui kaugel ollakse selle rajamisega Valgas.

Riigimaja lihtsustab asjaajamist

Praegu on mõneski maakonnakeskuses riigiasutused laiali mitmes majas. Inimesel on vaja suisa eraldi kaarti, mis aitab majade ja teenuste vahel orienteeruda. Kui on vaja käia mitmes asutuses, tuleb varuda aega. Selline seiklemine jääb peagi minevikku, kuna loome maakonnakeskustes riigimaja või paar kesksel valdkondlikku maja.

Riigimajad muudavad asjaajamise lihtsamaks, koondate maakonnakeskustes pakutavad riigiteenused ühise katuse alla. Kui inimene riigimaja siseneb, võtab teda vastu ametnik, kes aitab leida tee õige spetsialisti juurde ning on vajaduse korral abiks e-teenuste vormistamisel.

Kui on soov taotleda sotsiaalvaldkonna toetust, suunatakse inimene sotsiaalkindlustusametis esindaja juurde, kui aga vaja uut passi, politsei- ja piirivalveametis esindaja juurde. Põllumehed saavad

ühes kohas ajada oma asju nii põllumajandus- kui ka keskkonnaametiga.

Tulevikus soovime riigimaja kaasata kohalike oma valitsuste teenused, näiteks sotsiaal- ja lastekaitsetöötajate omad. Inimesele pole vahet, kas teenus tuleb riigilt või omavalitsuselt, talle on oluline saada vajalikku abi. Kui näiteks kõiki sotsiaalvaldkonna teenuseid saaks tulevikus ühest kohast, teeks see inimesele vajaliku toe saamise palju lihtsamaks.

Ühe katuse all töötades on asutustel lihtsam säilitada oma teenuseid maakonnakeskuses ja teha koostööd. Iga asutus ei vaja eraldi klienditeenindajat, vaid üks töötaja saab pakku- da eri asutuste teenuseid. Sama on juristi või mõne muu spetsialistiga. Riigimaja annab võimaluse pakku- da piirkonnas ka teenuseid, mille järele kogu aeg nõudlust pole. Selline paindlik töökorraldus võimaldab pakku-

da inimesele teenust, kui sel leks vajadus tekib. Samal ajal saab hoida parema ja paindliku töökorraldusega kokku riigi kulusid.

Lisaks riigiteenustele võimaldab loodav maja universaalseid kontori-kohti pealinna ametnikele ajutiste tööülesannete täitmiseks ja kohapeal kaugtööd tegevatele inimestele. Riigiasutustes on töö järjest rohkem inimesi, kes soovivad elada väljaspool suuri linnu ja teha kaugtööd, mida võimaldab ka tänapäeva tehnoloogia.

Kuna endine Valga maavalitsuse hoone on muinsuskaitse all, valmib maja hinnangute kohaselt 2022. aastal.

Kuna mõnes maakonnas on juba uued ja sobivad valdkonniti sarnast teenust pakku- vad majad, on tulevikus mõnes maakonnas mitu maja, kuhu teenused on koondunud valdkondade kaupa. Kuid seal,

kus saab, viime teenused kokku ühte hoonesse, et inimesel oleks mugav ja kiire riigi- ga asju ajada.

Riigi Kinnisvara AS kuu- lutas aprillis välja riigihanke, et leida Valga riigimaja rekonstrueerimise projek- teerimistöödeks peatöövõt- ja. Nüüd on partnerid leitud ning planeeritud tööd on alanud. Rekonstrueerimisel keskendutakse hoone sisemusele, et tagada hea sisekliima ning head tööttingimused. Projek- teerimisel koostatakse uus ruumiplaneering ning ajako- hastatakse tehnoosüsteemid. Kuna endine Valga maavalit- suse hoone on muinsuskaitse all, valmib maja hinnangute kohaselt 2022. aastal.

Loodan, et neil, kel- lel on tulevikus riigi- majaja asja, saavad oma asjad lihtsalt ja kiirelt korda atued. Teeme selle nimel tööd, et aastaks 2022 saame juba igas maakonnakeskuses kõi- gile velda: «Tere tulemast riigimajaja!»

LUGEJA KIRIUTAB MITMEPALGELINE IDA-VIRUMAA

MTÜ Piiriveere Liider liikmed välisid seekordse õppereisi siht- kohaks Ida-Virumaa, kus veel 1996. aastal tegutses üle 4000 ettevõtte kokku üle 80 000 töö- tajaga. Nüüd on mitu kunagist hiigelettevõtet jagunenud väik- semateks või tegevuse lõpetan- nud.

Kuigi põllumajandussaaduste tootmine ja töötlemine pole ku- nagi Ida-Virus eriti tsaivuh olnud, on eelkõige Eesti poliitikute tege- vuse tagajärjel Venemaa kehtes- tanud topeltollid ja piiriületus- korra, mis juba aastaid ära lõga- nud eeskätt Ida-Viru talupidajate- le Peterhuru turu. Kahel päeval

tutvusime eelkõige sellega, kui- das on vabauhendused, huvirüh- mad ja väikeettevõtted kohane- nud uute võimalustega ja kasuta- nud toetusi.

Üks meeldivamaid külastus- kohti oli Jõhvi keskkonnas asuv Promenaadil talupood, mis pak- kus väga rikkalikku valikut.

Liiderprogrammist saadud toe- tuse sihipärase kasutamisega sai- me tutvuda osatühing Moöb- liexpert, kus oli soetatud nüüd- aegne puuditöötlamise pink, ja Pihaoru talis, kus oli osetatud ki- vikoristusmasin.

Mulle kui MTÜ Maaelu Aren- duskeskuse arendusjuhile, aga ka

matkamise, pallimängude ja tant- simisega tegeleva klubi juhatajale oli eriti südamelähedane tutvuda vaba aja veetmise võimalusi pak- kuvate MTÜde, klubide ja ette- võtjatega.

Tänu toetusele sai Ida-Viru linnuklubi osta linnuvaatluste korraldamiseks vajalikku tehni- kat.

Kui Põlvamaal pole matkate- gevus toetamist leidnud, siis Alutaguse matkaklubi on saan- nud päris korraliku toetuse, mil- lega on soetatud tänapäevane varustus mägitmatkadeks ja kal- juronimistreeninguteks, ülikondi veematkadeks, aga ka muud va- rustust.

Unustamatu mulje jättis kar- jäärisafari Aidu karjäärides Root- sist osetatud militaarset otstarbe- ga Volvo kastis. Saime lisaks hir-

mutudega rikastatud elamusele teada väga palju huvitavaid põ- levkiviga seonduva kohta. Aja- looline oli ka sõit Narva jõel Ve- ne piiri läheduses MTÜ Raudlae- va Maja eestvedamisel vanade jooniste järgi valmistatud puu- laeval.

Lisaks vaatasime toetuste abil edendatud Toila sadamata ja seal- set kaptenisviti. Pühajõe Tegija- te Seltsi, Vaivara Sinimägede muuseumi, Valaste jurga, Valaste puhkeküla, Eesti kaevandusmuu- seumi ja Jõhvi spordihoonet. Kõik objektid andsid kinnitust, et liiderprogrammide raha on kasu- tatud vaba aja veetmise võima- luste kvaliteetsemaks mitmekes- siksamiseks.

JÜRI VARIK
MTÜ Piiriveere Liider strateegiaühema liige

LÕUNA-EESTI POSTIMEES

Ülikooli 2a. Tartu 51003.
ajaleht@lounapostimees.ee
lounapostimees.ee

Kuulutuste ja tellimuste vastuvõtt
Valgas Kesk 10, E-R kl 9-17
Põlvas Oja 7, Bürocotused OÜ, E-R 9-17
internetis kuulutusajaleht.ee

Klienditeenindaja
ANNA VIHJE
tel 766 1960,
klienditeenindus@lounapostimees.ee

Peatoimetaja Sirlil Homuha
Tegevtoimetaja Jaan Rapp
Aiakirjanikud: Tiit Loim, Tooni Salu-
veer, Arved Breidaks, Maari Susi-
vits, Siim Saarik, Mati Mäsiaris.
Suveporter Kevin Koik.
Fotograaf Arvo Meeks, suvefoto-
graaf Paul Poderat.

Reklaamitoimetaja Kadri Kunst,
tel 739 0332, kadri.kunst@postimees.grupp.ee
Reklaamikonsultant Ainar Tamm,
tel 766 1978, ainartamm@postimees.grupp.ee
Ajalehe tellimise ja kokjukkan-
te 666 2525, tel 766 1960.
Ajaleht ilmub kolm korda nädalas:
eemsapäeval, kolmapäeval ja reedel.

Kuutellimus eraisikule 8,90 €,
juriidilisele isikule 12,90 €.
Trükk: AS Kroonpress, Tartu.
Väljaandja AS Postimes Grupp.
Juriidiline aadress:
Maakri 23a, Tallinn 10145, reg nr 10184643,
KMT reg nr EE100281211.
a/a EE71200220110128121, Swedenbank,

e-post: eestimeedia@eestimeedia.ee,
arvete e-post: arved@eestimeedia.ee

Tuulimelus ei lagastata ega retsenveeri kirju
ja kaastööd ning jätab endale õiguse neid
toimetada ja lühendada. Autori aadressi
ja isikukoodi kaasastööd ei hoonoreerita.
Toimetus ei vastuta kuulutuste ja rekla-
ami sisu ning õigekirja eest.

Kõik ajalehes avaldatud artiklid ja fotod on
autorõigusega kaitstud teosed, mil-
le reprodutseerimine, levitamine ning
edastamine niis talies kujul või ilma ASI
Postimes Grupp kirjaliku nõusolekuta
keelatud.
Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite
pööruda Pressiohkogusse,
pn@eal.ee või tel 646 3363.

KIRJUTAGE MEILE
ÜLKOKKUNNAN
E-POST: AJALEHT@LOUNAPOSTIMEES.EE